

Dinàmica participativa amb l'alumnat

Aquest serà el primer contacte que tindrà l'alumnat amb el programa Una escola amb drets i per tant té una importància cabdal contextualitzar-lo de manera adequada, per tal que puguin comprendre'n la finalitat, el procés que se seguirà al centre educatiu i la importància de la seva participació.

Alhora, és possible que aquest sigui també el primer contacte amb els drets dels infants com a contingut, amb la qual cosa caldrà dedicar el temps necessari perquè el puguin interioritzar adequadament en funció de la seva edat i maduresa.

En aquest punt, no hem de perdre de vista que, tot i l'orientació lúdica que se li ha volgut donar a la sessió per mitjà d'un joc, la finalitat és que els nens i nenes puguin reflexionar entorn de la importància de conèixer els seus drets per poder exercir-los, tant a l'escola com a fora.

A continuació passem a descriure amb més detall el plantejament i desenvolupament de la dinàmica proposada en el marc de l'itinerari del programa Una escola amb drets.

Al web www.escolaambdrets.org s'han sistematitzat tot un seguit de materials i propostes didàctiques per treballar aquests continguts amb més profunditat i de manera adaptada a diferents franges d'edat.

EL "MEMORY DELS DRETS DE L'INFANT": UN JOC PER REFLEXIONAR SERIOSAMENT

Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Presentar els drets dels infants de manera lúdica • Encoratjar la reflexió dels nens i nenes entorn als seus drets com a infants • Fomentar una actitud reflexiva i participativa 		
Continguts	Conceptes	<ul style="list-style-type: none"> • Els drets dels infants 	
	Habilitats	<ul style="list-style-type: none"> • Anàlisi i reflexió crítica des d'un enfocament basat ens els drets de la infància. • Expressió oral • Treball cooperatiu 	
	Actituds	<ul style="list-style-type: none"> • Escolta activa, participació i establiment de consensos 	
Activitats		Temps	
Seqüència	<p>BENVINGUDA I PLUJA D'IDEES</p> <p>Donem la benvinguda a tots els nens i nenes i els expliquem que l'activitat d'avui té a veure amb els drets dels infants. Els preguntem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heu sentit a parlar mai dels drets dels infants? • Què creieu que són els drets dels infants? • Quins drets coneixeu? <p>Apuntem unes quantes paraules clau de les idees que aporten.</p>		10'
	<p>EL MEMORY DELS DRETS DE L'INFANT</p> <div style="border: 1px solid #00728f; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p>IMPORTANT: ABANS DE DUR A TERME LA DINÀMICA AMB ELS INFANTS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cal haver llegit prèviament les instruccions del joc i el contingut de cada carta per tal de tenir clar a quin o quins drets dels infants fa referència. • El rol de la persona facilitadora no ha de ser directiu, sinó que ha de fomentar un clima lúdic però reflexiu alhora. També cal encoratjar un esperit cooperatiu i no competitiu (aprenent els drets dels infants, tots hi guanyem). • Per ajudar l'alumnat a interpretar cada carta, es pot demanar que intentin interpretar el dibuix que la representa. </div> <p>Introduïm el "Memory dels drets de l'infant" com un joc que ens ajudarà a conèixer més coses sobre els drets dels infants.</p> <p>Distribuïm l'alumnat en grups d'entre 6 i 8 participants al voltant d'una taula.</p> <p>A cada taula es distribueix un joc del "Memory dels drets de l'infant" i se situen les cartes cap per avall.</p> <p>De manera ordenada, un participant tria dues cartes i les gira per poder veure quin dret representen. Si ambdues cartes són idèntiques, pot agafar-les i quedar-se-les i continua destapant cartes. Si no són idèntiques ha de girar-les de nou deixant-les al mateix lloc i passa el torn al participant del seu costat.</p> <p>Una vegada descobertes totes les cartes, s'inicia la reflexió entorn del contingut que dota de sentit el joc.</p>		30'

Seqüència	<p>ESPAI DE REFLEXIÓ</p> <p>Demanam a cada participant que comparteixi les seves reflexions entorn als drets que apareixen a les cartes i encoratgem la resta de nens i nenes perquè hi donin la seva opinió.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>Per facilitar la reflexió la persona facilitadora ha de fomentar preguntes generadores (obertes), com ara:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A quin dret creieu que fa referència aquesta carta? • Creieu que vosaltres gaudiu d'aquest dret sempre? • Creieu que hi ha nens i nenes que no el gaudeixen? Perquè? </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>Per a preguntes més específicament relacionades amb cada dret esmentat al Memory, consulteu la Fitxa "Preguntes per fomentar la reflexió amb els infants".</p> </div> <p>Seguidament, la persona facilitadora procedeix a llegir la descripció de cada carta que proposen les instruccions del "Memory dels drets de l'infant" que proposa UNICEF i s'analitza de manera conjunta amb el grup de participants.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>IMPORTANT</p> <ul style="list-style-type: none"> • La reflexió ha d'anar encaminada a establir relacions entre els drets que s'esmenten i la manera com els viuen els nens i nenes a l'escola i fora (a casa, al barri...). • Cal deixar clar que els drets dels infants no són un joc, sinó que existeix la Convenció sobre els Drets de l'Infant, que obliga els països i totes les persones adultes a respectar-los i garantir-los per a tots els nens i nenes i a tot arreu. </div>		40'
	<p>TANCAMENT</p> <p>Agraïm als nens i nenes la seva participació.</p> <p>Explicuem que hem engegat un programa per fer que els drets dels nens i nenes formin part de la manera d'aprendre i conviure a dins de l'escola i que ens agradaria molt comptar amb la seva implicació. Per això mateix, en una altra sessió continuarem treballant en aquesta direcció.</p>		10'
Temps total 90'			
Recursos	Didàctics	<ul style="list-style-type: none"> • Joc "El Memory dels drets de l'infant" • Preguntes per fomentar la reflexió 	
	Equipaments	<ul style="list-style-type: none"> • Taules i cadires (preferentment situades per facilitar la mobilitat i el treball en grups) 	
	Fungibles	-	
Indicadors d'avaluació	<ul style="list-style-type: none"> • Grau de participació dels alumnes en l'activitat. • Grau de comprensió de l'activitat 		

EL MEMORY DELS DRETS DE L'INFANT

Preguntes per fomentar la reflexió amb els infants

Dret a l'abraçada: a ser cuidats pels nostres pares i mares, que vetllin pel nostre benestar i ens orientin perquè puguem exercir els nostres drets.

- Què necessito per créixer?
- Què necessito per sentir-me cuidat?
- Qui cuida de mi? Qui ha de cuidar de mi?
- Qui ha de preocupar-se per mi i ajudar-me quan ho necessito?

Nota: els pares i mares tenen el deure de proveir la cura i l'atenció a les necessitats bàsiques dels infants. Tanmateix, quan els pares i mares no poden fer-ho o no en saben prou, han de rebre l'ajuda d'altres persones de la família o de l'Estat (per mitjà de centres de protecció dels infants o altres serveis públics).

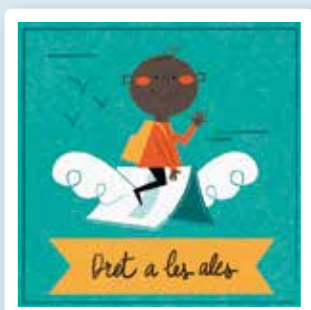
Dret a la cabana: a tenir un lloc que sigui casa nostra i on puguem tenir una vida digna.

- A on està aquesta nena?
- Per què necessitem un lloc per viure?
- Què necessita una casa per tal que els nens i nenes hi puguem viure de manera digna?
- Per què hi ha nens i nenes que no tenen un lloc per viure?

Dret a la gandula: a descansar, a no treballar fins que no siguem grans i a tenir temps per a l'esbarjo.

- Per què és important el descans i l'esbarjo?
- Els nens i nenes han d'anar a treballar? Per què?
- Hi ha nens que treballen i no poden tenir temps d'esbarjo?

Dret a les ales: a una educació de qualitat que ens permeti desenvolupar les nostres capacitats i habilitats i ser autònoms per volar.

- Què creieu que vol dir la motxilla? A sobre de què està el nen?
- Com em sento quan descobreixo i aprenc coses noves dintre o fora de l'escola?
- Creieu que és important aprendre coses? Per què?
- Què necessito a l'escola per poder aprendre i sentir-me així de content?
- Qui s'ha d'encarregar d'oferir-nos aquesta educació?

Dret a la tribu: a estar amb la família i amb les persones que ens estimen per créixer en un entorn de comprensió i afecte.

- Amb qui està aquesta nena?
- Qui forma part de la teva tribu?
- Què t'aporta a tu formar part d'una tribu?
- Per què és important que tots formem part d'una tribu?
- Com a éssers humans, formem part tots d'una mateixa tribu?

Nota: és important introduir la noció que tots els éssers humans formem part de tribus, però que això no vol dir que haguem de ser rivals ni millors o pitjors que els altres.

Dret a jo=tu=ella: a no ser discriminats per raó d'edat, sexe, origen, creença, llengua, situació econòmica o discapacitat. Som diferents, però tenim els mateixos drets.

- Quines diferències hi ha entre els nens i nenes d'aquesta carta?
- Què vol dir el símbol =?
- Què vol dir la paraula discriminar?
- Quins tipus de discriminació coneixeu?
- Ens hem sentit tractats diferents de manera negativa, exclosos o discriminats alguna vegada?
- Com creieu que podem contribuir perquè no hi hagi discriminació?

Nota: tot i que no siguem iguals, totes les persones hem de poder gaudir dels mateixos drets i no podem ser discriminats per raó de sexe, origen, ètnia, religió, capacitats...

Dret al micro: a estar informats, a expressar lliurement les nostres opinions i que les escoltin i tinguin en compte quan es decideixin temes que ens toquen de prop.

- La teva opinió és important? Per què?
- Què necessito per poder donar la meva opinió?
- Que tinguin en compte la meva opinió vol dir que es faci sempre el que jo vull?
- Per tal que es respecti la meva opinió, he d'escoltar i respectar les opinions dels altres?

Dret a la panxa contenta: a satisfer les necessitats físiques i mentals per a un nivell de vida digne, en especial l'alimentació, la roba i l'habitatge.

- Què té a la mà aquest nen?
- Per què creus que està content?
- Què necessito perquè el meu cos i el meu cap estiguin bé?
- Per què necessito tenir la panxa contenta?
- Quines altres necessitats creieu que és important cobrir?

Dret al paraigua: a estar protegits de tota mena de violència i maltractaments a l'escola, a casa o al carrer. A no partir cap agressió i que ningú abusi o s'aprofiti de nosaltres.

- Què hi ha a sobre del paraigua del nen?
- De què necessito estar protegit?
- Puc protegir-me jo sol?
- Qui necessito que em protegeixi d'agressions i abusos?
- Què he de fer quan hi ha situacions que em fan sentir malament?

Dret a la pau: a viure en pau, a estar protegits de les guerres i a no ser reclutats com a soldat ni participar en els conflictes armats.

- Què vol dir per a mi viure en pau?
- Per què és important que els nens i nenes puguem viure en pau?
- Allà on no existeix la pau, i sí la guerra, un infant ha de convertir-se en soldat?
- Com poden contribuir els nens i nenes a crear una societat sense guerres?

Dret a la pilota: al joc i a estar amb els amics, a gaudir d'activitats culturals, esportives i de lleure.

- Quines activitats divertides puc fer amb els amics i la família?
- Com em sento quan faig aquestes activitats?
- On puc posar en pràctica aquest dret?
- Per què creieu que és important que els nens i les nenes puguin jugar? Creieu que per mitjà del joc aprenem coses?

Dret a la regadora: a rebre totes les atencions per part de la família i dels governs per tal de viure i desenvolupar-nos al màxim i de manera saludable.

- Què surt de la regadora d'aquesta carta?
- Quines atencions necessito per créixer?
- Qui me les ha de donar, aquestes atencions?
- Per què és important que els nens i nenes puguin créixer i desenvolupar-se?

Dret al secret: a tenir intimitat i que tothom respecti la nostra vida privada, que no ens obrin la correspondència, que no mirin el nostre diari, que no expliquin els nostres secrets.

- Què creus que porta en aquesta capsula la nena?
- Per què l'amaga i demana silenci?
- Tinc dret que no expliquin les meves coses més íntimes si no és necessari?
- Qui ha de vetllar per la meua intimitat?
- Creieu que hi ha secrets bons i secrets dolents?
- Si hi ha secrets dolents, que em fan sentir malament o em preocupen, coneixeu persones a qui els podeu confiar perquè us ajudin?
- Si un amic o amiga ens explica un secret dolent, què hauríem de fer?

Dret a la tirada: a la salut, a anar al metge quan estem malalts. Si ens hem d'estar a l'hospital, a rebre informació sobre la malaltia i el tractament i estar amb la família.

- Què necessito quan estic malalt/a?
- Si estic a l'hospital, com m'agrada que em tractin?
- M'agrada que m'expliquin què em passa si estic malalt?
- M'agrada que m'expliquin quin tractament em faran?

Dret a ser qui sóc: a tenir un nom i una identitat, és a dir, a saber qui som, d'on som i que ens diguin pel nostre nom.

- M'agrada saber qui sóc?
- M'agrada tenir un nom i saber d'on vinc?
- M'agrada que m'identifiquin pel meu nom?
- Per què creieu que és important tenir un nom i saber d'on venim?

Nota: quan neix un nen o una nena, els seus pares l'han d'anar a inscriure al registre civil. Això serveix perquè tothom sàpiga qui és aquest nen o nena, qui són els seus pares, els seus avis, on viu... i també perquè l'Estat sàpiga que existeix, li ofereixi els serveis a què té dret (escola, metge, activitats de lleure...) i el pugui protegir si ho necessita.

Dret al trencaclosques: a ser una peça clau de la societat, a ser ciutadans de ple dret i que tothom actuï pensant en el nostre interès.

- Què es un trencaclosques?
- Cal que totes les peces d'un trencaclosques siguin iguals? Per què?
- Si són diferents, vol dir que les peces no són igual d'importantes? Per què?
- Que significa formar part d'un trencaclosques?
- Creieu que els nens i les nenes són importants per a la societat? Per què?
- Com creieu que poden participar els nens i les nenes?

Nota: és important fer veure que els nens i nenes tenen dret a participar i dir la seva en el moment present, no cal esperar a fer-se grans o a votar.